

Nro. 45.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indált Bétsből, Kedden Junius 4-ik napján, 1811-ik
BCU Cluesztendőben. Magyar Királyi Könyvtár Új

B é t s.

Két három hólnapok alatt, igen változó és rendkívül való volt itten az időjárása. A' paraszt kalendáriom szerint akkor lehet bőv esztendőt reményleni, midőn Martzius hólnapja száraz, Aprilis nedves, Május hives, Junius mértékletes. Ez idén másként folyt az idő; Martziusban, midőn a' tavaszi vetésre száraz időnek kellett volna járnai, sok esső járt, nem különben Aprilis első negyed részében is, az azután következett Majus hólnapja egy általjában száraz és igen meleg volt, melly miatt az őszi és tavaszi vetések nem neykedhettek úgy mint kellett volna, és sok Austriai határookban mikor az életnek virágzani kellett volna, akkor kezdett a' nagy

hévség miatt éredni. A' legelő mezőknek és erdőknek nem lévén nedvességek elegendő megsárgultak, szónakevés termett, a' kerti vetemények, mellyek itten szüntelen öntöztetnek, szépek és szaporák.

A' tegnap délutánni, és a' múlt éjeli nagy szélveszek után az égnek tsatornai fejjünk felett megnyilván, ma reggeltől fogva szép zsiros első esett.

Magyar Ország.

A' múlt héten Május 28-ik napján Posony Sz. K. Városban történt gyulladásról, a' közelebb múlt pénteken költ Kurirnak 550, és 551-ik lapjain tsak egynéhány szóval tehetünk emlékezetet, még akkor semmi bizonyos tudósítás nem jöven hozzánk azon szerentsélen történetről. — A' nevezett napnak, úgymint Május 28-ik napjának reggelén, negyedfél órakor, a' Posonyi várban tűz támadván nagy lárma esett, melly annyival nagyobb rémülést okozott, mivel a' magas hegyen ki ütött lángnak világa az egész várost béborítani láttatott. A' tűz ereje a' vár alatt fekvő Czükermantl nevű falut érvén leg elsőben is, azt néhány szempillautatok alatt el annyira elborította, hogy annak álmokból felébredt 's meg rémült lakosi, nem vagyonaiknak tüztől való megmenteséről, hanem egyedül életeknek megtartásáról szorgalmatoskodván hajlékaikból kifutottak. — A' tűz óltására ment lakosok semmi módot nem találtak a' pusztító elementum meg akadályoztatására, valamit a' tűz előutól ért mindent meg emésztett, mindent porrá hamuvá változtatott, azok közzül a' kik vagyonaikat a' langtól el borított hajlékaikból kiragadni igyekeztek, egynéhányan élteket is elvesztették, sokan megsebe-

sitettek. A' két serfözö házaknak tüze, mellyeknek egyikében 400 öl fa vólt le rakva, a' tűznek kiterjedését nagyon segitette, 's mindenfelé ki terjesztette. A' várban mindent, valamit a' tűz meg emészthetett, meg emészttette, és a' pusztá köfalaknál eyébb nem maradt.

A' városi Előjárók a' tűz meg óltására mindent végbe vittek, a' mit végbe vihettek, a' városi lakosok sem veszteglettek, és ha szinte a' reájok fordulandó tüztől magok is méltán félhettek; még is mindazáltal, a' mennyire tsak lehetett, a' megkárosítottaknak segítségekre Ienni kívántak. — Az Augustanum Gymnasiumbéli tanuló ifjak mindenek felett megkülönböztették magokat, és ki fejszével, ki horoggal menvén a' tüzhelyére, az égő házaknak fedeleit le rángatták, mások vizet hordván a' Dunából az égő üszköket elóltották, és ha a' tűznek széllyel terjedt mérge 's a' nagy melegség engedtek volna, sok házakat megmentettek volna a' kegyetlen Vulkanus telhetetlen torkától — Azon nap éjelen mindenk lakos talpon vólt, senki sem mérszelvén a' fejét nyugalomra hajtani, harmadnap múlva a' kegyetlen tűz megszűnt. A' városnak nagy szerentséjére szolgált ebben a' nagy szerentsétlenségben, hogy a' várnak városra néző része a' tüztől meg menekedett — Miképen támadott legyen ez a' szörnyű tűz, vagy ki lett legyen annak gerjesztő oka, még erről semm tudositást nem vettünk.

A' Pesti A. C. lévő lakosok újonnan épített templomoknak felszenteltetése a' múlt vasárnapra, ugymint, Pünköst első napjára vólt rendeltetve, mellyre sok evangélikus Prédikátorok és

uraságok voltak meghivatva. Minémű tzeremoniával ment legyen az végbe, még arról semmi tudositást nem vettünk, nem is vehettünk illy rövid idő alatt. Hogy azon tárgyra nézve még előre sok készültek tétetődtek legyen, bizonyosan tudjuk.

Frantzia Birodalom.

E' mellett azt is elhitethetik magokkal, hogy a' Francia hadi seregeknek Portugália és Spanyol Országokban nem szolgál a' hadi szerentse olly rosszúl, hogy Josef *Napoleon* Madrített oda hagyni kéntelenítettett volna — *Masséna*, a' mint a' Párisi Monitor tartya, nem az ellenségtől való félelem, hanem inkább a' tábori eleségnek szűk volta miatt húzta hátrább a' maga ármadiáját, és mint igen ravasz hadi vezér, olly helyre igyekszik az egyesült Anglus és Portugallus hadi népet tsalogatni, mellyben egy vágással elvégezhesse az ellenséggel való dolgát — Végre még eddig semmi újság levelekben nem olvastuk, hogy a' Portugalliában lévő két ellenséges ármadia közt valamely nevezetes és decretoria, vagy elválasztó tsata törtent volna amazoknak szerentéjekre. — *Josef Napoleon* Spanyol Király a' Luxemburgi Csász. palotába bé szálván Majus 18-ik napjan, mindjárt a' következett napon, a' főbb rangú hercegek, a' ministerek, az Ország fő tisztviselői, az ő Csász. Kir. Felségeknek férfi udvari tisztjeik, a' Csász. familiából való hercegek, 's herceg asszonyok, a' Senatus tagjai, a' Status Tanáts deputatusi, a' Párisi Universitás Tanátsa, a' Párisi Magistratus, és minden ott lévő diplomaticusok Eö Kir. Felségének tisztele-

tére menvén szerenséssen oda lett érkezéssen ör-
vendeztenek.

Eszaki Európa.

Az Oderai Frankfurtról írják, hogy az oda-
való Universitásbéli Professorok, a' Király ren-
deléséhez képest, Breszlauba már által mentenek,
és hogy az a' Protestans fő Oskola, a' Breszlai
Catholika Universitással egyesítetett, mellyet né-
hai *I. Leopold* Császár állított ottan fel 1702-ik
esztendőben, és a' mellynek tanítói és igazgatói,
mind addig, míg azon város és tartomány a'
Fels. Austriai Házhhoz tartozott, a' Jézus nevét
viselt szerzetbéli papok vóltanak. Tellyes re-
ményességgel vannak a' Sléziai lakosok, hogy ezen
két fő Oskolának öszve kaptoltatása által, nem-
csak azon egyesült *Universitás közönségessen,*
hanem különössen a' Tanítók és tanuló ifjuság
is sokat fognak nyerni, mind azért, hogy azon
fő Oskolának jövedelmei megsaporodván, mind
a' Professorok, mind a' tanulók könnyebben él-
hetnek, és a' Sléziai ifjuság nem fog tanulás vé-
gettidegen tartománybéli *Universitásokba* tanulni
menni. — E' mellett a' város is népes lévén, több
alkalmatossága fog a' maga pallérozására lenni.

A' mennyit nyert a' Sléziai tartomány és
Breslau e' két fő oskoláknak öszve kaptoltatá-
sok által, ugyan annyit veszettek az Oderai
Frankfurt és Guesna városok az által. — Az ei-
sőbb középszerű de elég népes város lévén, az
ott tanult ifjúságtól, és az ott esztendőnként két-
szer tartatai szokott országos vásároktól élt. Most
már a' tanuló ifjaktól megfosztatván, a' kereske-
désnél, és mesterség gyakorlásnál egyéb mód-
jok a' pénzkeresésre nintsen. — Az országos vá-

sárok sem olly népesek, mint voltak ennekelötte, a' midön Lengyel és Orosz Országokból sok kereskedők jártanak oda, és a' vásárlott portékákért sok pénzt hagytak ottan esztendőnként. —

Gnesna városa nagy Lengyel Országban koránt sem vesztett annyit az által, hogy az oda való Universitas eltöröltetett, mind népesebb, mind gazdagabb város lévén Frankfurtnál.

A' Balthicum tenger Prussia Országhoz tartozó tengeri partoknak őrizetére ki rendelt hadi nép, minden megkivantató hadi eszközökkel már oda ért. A' Pomerániai fő Kormányozó General *Blücher* fő hadi szállását Treptowba tette által, és mingyárt akkór hozzá fogatott a' tenger partjainak töltésekkel való megerősítéséhez. A' Kolbergi lakosok önként arra ajánlották magokat, hogy ha az Anglusok oda közelgetnének, magokra válallyák a' város őrizetét, mellyből világosan ki tettzik, minémű hivséggel 's buzgósággal viseltessének ők uralkodó Fejedelmeikhez, és hazájokhoz a' hét esztendei haborútól fogva.

A' Jubilate napjára esni szokott Lipsiai vásár koránt sem vólt olly népes, és a' kereskedelem nézve olly hasznos, mint másszor szokott lenni, semmi kereskedők nem menvén arra Orosz Országból. Senki semmi selyem portékát nem keresett, a' posztó, kiváltképen a' selyem posztó mind nyakokon maradt a' fabrikánsoknak, melly miatt nemtsak az árendások, hanem még a' birtokos urak is sok kárt vallanak, és ha a' jelenvaló mostoha idő kedvezőbbre változni nem fog, az elsőbbek tartozó kötelességeknek eleget nem tehetnek, az utólsóbbak pedig a' juhtartással felhagynak, 's annak tenyésztésében megrestülnek,

— A' falusi urak közzül kevesen jelentek meg a' vásárra, Orosz Országi bőröket senki sem keresett, a' colonialis portékákat oltsó árron sem lehetett el adni.

Orosz Birodalom.

A' Fels. Orosz Császár, az uralkodó és az özvegy Császárnék az egész Császári familiával és udvari tisztekkel együtt, Május 2-dik napján a' Petersburgi nemes kis asszonyok institutumának templomába menvén bé ott nagy buzgosággal áhétatoskodtak. A' Liturgia alatt magok énekelven a' nemes kis asszonyok, angyali éneklésekkel minden jelenvölt személyeknek figyelmeztetéseket magokra vonták. — Az isteni tisztelet végződése után ottan fölöstökömözött a' Csász. Familia.

A' Petersburgi udvari újság levelek, a' mint az onnan jött tudósítások tartják, egy időtől fogva semmi emlékezetet nem tesznek a' hadi dolokról, nem is tehetnek, mivel a' Lofzai erősnégnek meg vételétől fogva, semmi emlékeztető dolog azon a' tájékon nem esett. — Orosz Generál Grof *Kutusow*, a' kire a' Generalissimus Gr. *Kamensky* betegsége alatt az Orosz Armadíanak fő kormányozása bízott vala, mihelyt oda érkezett, mingyárt bé járta a' táborozó hadi seregeknek téli kvártélyokat, 's azokat figyelmetessen megvizsgálta.

A' múlt Mártzius 13-ik napján, Ukrajniában Pultavától nem messze, a' Gróf *Golofkyn* falusi jószágában, egy 15 fontos kö esett le a' levegőből, mellyet három kemény égdörgés követett vala. Ez a' kö 11 réfnire ment bé a' földbe, és még azután is, midőn a' földből ki ásták, meleg volt.

— *Pultawa* igen nevezetes erősség a' historiában, mellyet XII. Károly Svétziai Király uralkodása alatt, 1709-ik esztendőben a' Svékusok megszállottak vala, de igen szerentsétlen kimenetellel, mivel I. Péter Orosz Császár 30,000 emberrel el-
 lenek menvén, Julius 8-ik napján őket meg támadta, 's nagyon megverte, Gróf *Piper* első Svétziai ministert, *Rheinschild* Generál Feldmarsallal, sok fő és alsó rangú tisztekkal, számos köz emberekkel, a' Svékusok egész ártillériájával, tábori kasszájával, 's Cancellariájával együtt fogságra ejtette; sőt a' mi több, harmad nappal azután, herczeg *Menczikoff* Orosz Generál, az elsőbb ütközettől meg maradt 16,000 Svékusokat is, *Löwenhaupt* fő vezérekkel egyetemben elfogta, mellyet XII Károly megértvén, néhány test-
 őrző katonáival együtt, a' Törököknek *Benderi* erős várokba futott, 's ott és Beotikában, a' Fényes Porta költségen öt esztendőket töltött el.

A' múlt Mártzius hónap kezdetében, a' fekete Caspiumi tengerek közt fekvő Kadardai tartományoknak lakosi nagy gyűlést tartottak, mellyre szép paripákon, pántzeros ingekben, és szép katona ékességekben jelentének meg. Néhány hetekig tartott tanátskozások után, köz meg egyezésből egy deputatiót küldöttek Petersburgba, annak meg halálása végett, hogy őket a' Fels. Orosz Császár az el múlt télen bőséges étellel segíteni méltóztatott.

Jobbítás. A' 44-dik számú M. Kurir' első lapján felülről lefelé számlálván a' harmadik és negyedik sorokban azen szót, Király így kell olvasni: Károly.